

TONI CRUANYES, director en funcions

SALVADOR COT, director d'edicions

DAVID GONZÁLEZ, LLUÍS MARTÍNEZ,
JOSEP PLAYÀ, subdirectors

SECCIONS:
JOAN ARMENGOL [Economia]; IGNASI ARAGAY,
ANDREU GOMILA [Cultura i Espectacles]; ALBERT

BALANZÀ [Política]; TONI BROSA [Esports];
DAVID CAMINADA [Opinió]; MANEL CASTILLA [Disseny];
SANTI GONZÁLEZ [Món]; PEPA MASÓ, CARLES SABATÉ
[Societat i Barcelona]; ÓSCAR MONTFERRER [Comunicació];
ALBERT PLA [Edició]; MONTSERRAT RIUS [Documentació];
ROBERT RAMOS [Fotografia]
Delegada a Madrid: MONTSE OLIVA
AVUI.CAT: SILVIA BARROSO

VICENT SANCHIS, president del Consell Editorial

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Enric Granados, 84 - 08008 Barcelona
DELEGACIÓ A MADRID:
Carrera de San Jerónimo, 15-17 - 28014 Madrid
Tel.: 91 454 72 66 - Adreça electrònica: madrid@avui.cat
CENTRALETA Tel.: 93 316 39 00 - Fax: 93 316 39 36
DISTRIBUCIÓ Tel.: 93 316 39 16 - Fax: 93 316 39 15
ADREÇA INTERNET: http://www.avui.cat
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel.: 902 884 252 - Fax: 93 316 39 15

SUBSCRIPCIONS: DYRSA Pere IV, 467 Barcelona. Tel.: 902 884 252

PUBLICITAT: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.
JORDI GÁLVEZ, DAVID ABAD I EVA HERNÁNDEZ. Coordinació: AMPARO MADRAMANY, Enric Granados, 84. 08008 Barcelona.
Tel.: 93 316 39 04 - Fax.: 93 445 81 93 - Adreça electrònica: publicitat@avui.cat

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria. DL: B20.249-1976 DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.
A efectos del que preveu l'article 32.1, paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació S.L. s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer ressenyes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació S.L.

Jordi Serra

Director de Periscopi de Prospectiva i Estratègia

EN DIRECTE

Absoluts i relatius

Futurs plurals

La prospectiva, contràriament al que molta gent creu, no cerca predir el futur. De fet, cap prospectivista mínimament seriós pensa que això sigui possible, i el que pretén la prospectiva és proporcionar una fonamentació millor per a la presa de decisions en el present. Fins i tot, m'atreiria a dir que la prospectiva té molt més interès per saber com es pot canviar o modelar el futur que no pas per saber com serà. I és aquesta vocació d'incidir en el futur el que fa que sovint tingui una actitud d'indagació radical envers el present. En prospectiva no ens podem conformar a acceptar que quelcom simplement és d'una manera determinada, i sempre ens preguntem per què és així i no d'una forma diferent. Aquesta interrogació acostuma a evidenciar que el present ha estat conformar per factors o raons diverses, inversemblants a voltes, i que podria ser de moltes altres formes. Aquest coneixement permet obrir espais de llibertat en el futur en la mesura que trenca apriorismes o determinismes sobre el demà. En darrer terme, no obstant això, sols hi ha una manera de fer que tot aquest exercici de qüestionament i anticipació no sigui fútil: concebre l'esdevenidor com a plural i divers, ja que, només si hi ha més d'un futur per triar, la nostra elecció serà rellevant.

PENSO QUE AQUESTS TRETS de la prospectiva, la recerca crítica del present i la concepció plural del futur, van encaixar molt bé amb el Centre Unesco de Catalunya. En un moment en què el centre treballava per transformar la realitat i contribuir a la construcció d'un nou model de projecció internacional per a Catalunya, la prospectiva oferia arguments per combatre la inevitabilitat del present i, més important encara, dibuixava escenaris que mostraven que el futur podia ser d'una altra manera. Va ser, crec, un maridatge feliç.

“La prospectiva té molt més interès per saber com es pot canviar o modelar el futur que no pas per saber com serà. I és aquesta vocació d'incidir en el futur el que fa que sovint tingui una actitud d'indagació radical envers el present”

PEREPRATS

EL CENTRE UNESCO S'HI VA ABOCAR de manera decidida i, ja fos mitjançant el seu patrocini al Centre Català de Prospectiva o directament, va desplegar una intensa activitat: va hostatjar una conferència mundial de la World Futures Studies Federation, el 1991, sobre els desafiaments de futur de la democràcia; va organitzar dos cursos internacionals a Andorra, el primer el 1993 dedicat a l'educació, i el segon el 1994 sobre comunicació; i va publicar la segona època de la revista *Papers de prospectiva*, que, editada en català i anglès, va esdevenir un magnífic canal per projectar la prospectiva feta a casa nostra a la resta del món. Recordo especialment el llibre *Catalunya 2015: opcions polítiques per al segle XXI*, que va ser una obra pionera en el sentit d'albirar diferents opcions d'articulació política per a Catalunya i explorar-ne les conseqüències; d'alguna manera, les conclusions del llibre confirmaven l'encert de l'opció del Centre Unesco de Catalunya: la millor manera d'aconseguir el futur desitjat és treballar per provocar-lo. En qualsevol cas, tota aquesta feina va fer que Catalunya i Barcelona fossin llocs de referència en temes de prospectiva als anys noranta.

POSTERIORMENT EL CENTRE UNESCO va centrar-se en altres qüestions i va deixar de treballar específicament en prospectiva, tot i que penso que no ha abandonat mai del tot aquest tema. En primer lloc, perquè la mateixa Unesco manté un treball notable en aquest camp, per exemple, amb la Plataforma Intersectorial en Prospectiva i Anticipació. En segon lloc, perquè difícilment Unescocat es podria desvincular de la prospectiva atès que continua tractant temes com l'educació, la diversitat cultural, la protecció del medi ambient o el diàleg interreligiós, que són tots ells crucials per al futur de la humanitat. Anant més al fons, però, podríem dir que la prospectiva romandrà dins l'entitat mentre mantingui la seva voluntat de transformar la realitat.

David Bueno

Professor i investigador de genètica de la UB

L'11 de març vaig participar en una jornada que el PSC va organitzar al Parlament per confrontar opinions sobre la iniciativa legislativa popular que proposa prohibir els conreus transgènics a Catalunya. Vull reflexionar sobre la principal diferència que vaig copsar entre les posicions enfrontades. Sovint als científics se'ns demana que assegurem l'efectivitat o la seguretat de les tècniques i productes, però les respostes no són mai, ni poden ser, absolutes, sinó relatives. Si hom volgués fer asseveracions hauria de realitzar infinits assaigs. Amb criteris científics es pot determinar que un transgènic concret, en unes condicions donades, és segur per al conreu i el consum amb una probabilitat específica, però per limitacions estadístiques mai arribarà al 100% malgrat que s'hi pugui acostar molt. Tanmateix, aquestes dades relatives, que també ho són per a qualsevol altre producte agronòmic o alimentari, s'han utilitzat per proposar la prohibició absoluta d'aquests conreus. Això impossibilitaria que es poguessin fer avaluacions cas per cas sobre la conveniència de cada conreu, les quals garantirien la llibertat d'elecció dels sectors implicats sense perjudici de la seguretat. És l'etern debat entre l'absolut i el relatiu, entre l'estabilitat psicològica que proporcionen les actituds properes al dogmatisme i el relativisme associat al mètode científic. Tots bevem d'aquests dos aspectes tan característics de la complexa amalgama que ens defineix com a persones, però per prendre decisions encertades cal tenir clara la diferència.

Memòria revisada

Teresa Pàmies

Espectora

“Quan el passat comença a ser mentida”, Joan Margarit. El meu primer llibre sobre la Guerra Civil el vaig titular *Quan érem capitans*. L'any 1974, el vaig presentar al premi Joan Estelrich, de qui

jo ho ignorava tot, llevat d'abundants referències que m'arribaven per via de les esquerres clandestines o tolerades. No eren bones referències per a una aspirant, però l'editor em convocà abans del veredict i em sorprengué insinuant que el premi podia ser meu, encara que sabés que jo era militant comunista i *compañera sentimental* del secretari general del PSUC. L'únic argument adduït per Sebastià Auger era el títol,

Quan érem capitans, perquè de capitans n'hi hagué als dos bàndols i així se'ls podien repartir. La meua amiga Maria Aurèlia Capmany, membre del jurat, va ser la capitana de la batalla. Era una batalla que preparava la transició democràtica des de sectors que havien intentat crear les condicions per afeblir un règim obstinat a sobreviure. El moviment obrer creixia entre els cristians de base. El ressò de tot plegat, i una

situació internacional vinculada a les empreses nord-americanes de les quals formava part el grup Dopesa, contribuïren a crear tribunes des de les quals homes com Tierno Galván o Ruiz Giménez proclamaren per primer cop idees prohibides. Aquell ambient impregnà d'esperança amplis sectors de la classe mitjana que van fer prosperar el grup Dopesa. La nit que em fou concedit el premi Estelrich reuní personalitats de la po-

lítica catalana en actiu o a la reserva que imprimien a l'acte el contingut polític que interessava als organitzadors. El Dia del Llibre de 1974, a la Rambla, vaig ensopegar amb Auger i el ministre Pío Cabanillas. Cabanillas va dir a Auger: *“Dicen que andas en malas compañías”*. I Auger contestà: *“Lo mismo dicen de ti”*. Aquell dia, una nota de premsa informava que *Quan érem capitans* havia estat segrestat per ordre governativa.